

Siðsøga

við Óla Jacobsen

1. PARTUR

DEMMUS HENTZE 90 ÁR

TANN 4. DESEMBER GJØRDIST **DEMMUS HENTZE** 90 ÁR. HANN ER **KENDUR** FRÁ **POLITIKKI** OG SUM **SAKFØRARI**. HANSARA **ÆTT** HEVUR GJØRT SEG **GALDANDI** Í **POLITIKKI** **150** ÁR AFTUR Í **TÍÐINA**. HESIN OG **TVEIR** KOMANDI **PARTAR** VERÐA UM **DEMMUS** OG HANSARA **ÆTT**

Demmus er fyrst og fremst ein partur av okkara sakførara-søgu. Tað er neyvnan nakar føroyskur sakførari, sum er blivin so gamal, og hansara søga í Føroyum á hesum økinum røkkur heilt aftur til 1953.

Demmus Hentze er føddur á Sandi 4. desember 1923. Foreldrini vóru Sunneva f. Clementsen (1887-1965) av Granda í Húsavík og Johan Petur Hentze, bóndi í Uttastovu á Sandi. Tey vóru níggju systkin:

Lisabeth (1910-2006), giftist í Danmark, har hon gjørdist jarðarmóður, Johan (1913-97), sum festi garðin í 1938, giftist við Hervør Davidsen. Marianna f. 1915, giftist til Miðvágs við Albin Vang. Gunhild (1917-34), doyði av tuberkulum. Gretha f. 1920, giftist við Rasmussi í Soylu. Brynhild f. 1921, giftist til Rituvíkar við Esmar Lamhauge Demmus, Ingolf (1926-1926). Ingrid f. 1928. Giftist við Óla Olsen á Argjum.

Langabbin var við at fáa amtmann úr starvi

Abbi Demmus, Johan M. Hentze, var tingmaður fyri Sandoy frá 1893 til 1916. Eftir 1906 umboðaði hann sjálvstýrisflokkin. Tað verður meira um hann í einum komandi parti.

Langabbin, Jóan P. Hentze, var løgtingsmaður 1857-60 og 1873-88. Um hann verður sagt í Føringatíðindi, tá ið hann doyði í 1890, at hann »talaði stutt og greitt, stóð altíð uppá tingsins rætt og æru, og uppá tað, sum hann helt vera rætt«.

Knút Wang skrivaði í Dagblaðnum, tá ið Demmus fylti 50 ár, at tað, sum kundi sigast um langabban, kundi eisini sigast um Demmus.

Jóan Petur var eisini limur í taksasjónsnevndini, ið virðismetti allar jarðarognir í Sandoyar sýslu í 1871.

Dimmalætting hevði hesi minningarorð um hann 30. august 1890:

»Den 13de ds. døde i Trødum paa Sandø

BÝLINGURIN Í TRØÐUM UM 1870. UTTAST SETHÚSINI Í UTTASTOVU, HAÐANI DEMMUS ER ÆTTAÐUR OG EITT ÚTHÚS, SUM STENDUR OMAN OG NIÐAN. HENDA OG FYLGJANDI MYNDIR ERU ÚR KVØRNINI

Aftægtsmand J.P. Hentze i en Alder af 59 Aar. Den afdøde repræsenterede Sandøen i Lagtinget i en længere Aarerække, og han havde som Medlem af Lagtinget en meget betydelig Indflydelse, navnlig paa sine Standsfæller. Han hørte til vore mest begavede Mænd og havde som saadan foruden i Lagtinget en betydelig Indflydelse i sin Hjembygd.

I de Rivninger, som Lagtinget i sin Tid havde med sin Formand, var han stedse mellem dem, som hævdede Tingets Ret og Værdighed lige over for Formandens formentlige Overgreb.

I den senere Tid kom hans Begavelse næsten udelukkende at virke i kritisk Retning, i det han ikke kunde følge med og billige den friere Retning, der en Tid gjorde sig gældende med Hensyn til Opdyrkningen af Kongsgaardenes Udmark, en Retning, som han befrygtede vilde krænke Samfundets

Interesser paa samme Tid, som den efter hans opfattelse vilde hjælpe en hel del Mennesker til Bosættelse paa Landet, som hverken kunde leve eller dø.«

Umrøddi løgtingsformaður var amtmaðurin Dahlerup, sum fekk alt løgtingið ímóti sær í 1860, og sum tiskil fór úr embætinum og av landinum. So mikið hevði løgtingið kortini at siga tá!

Føringatíðindi skrivur, at Jóan Petur var framhyggjin, men kundi í seinri árum vera væl so illtonktur og atfinningarsamur.

Hann var leingi sjúkur. At endanum var hann tá ikki so beiskur í hugi og sinni. Friður var komin í sinnið.

Verður farið longur aftur, so var pápi Jóan Petur, Johan Mikal (1787-1840). Hann var sonur prestin Peter Hentze (1753-1843), tann fyrsta Hentze, sum kom til Føroya.

Ólavur Clementsen hevur eina drúgva

og áhugaverda frásøgn um hann í Kvørnini nr. 3/2000. Niðurstøða hansara er, at Hentze próstur er eitt stórt navn í Føroyum og helst í Sandoyinni.

At Hentzeættin er blivin stór sæst ikki minst av, at í telefonbókini eru 395, sum eita Hentze. Umframt eru øll tey, sum hava annað eftirnavn.

Demmus byrjaði ungur sína yrkisleið

Demmus fór blaðungur til Havnar at ganga í skúla. Hann fekk preliminerprógv í 1940 og studentsprógv í 1942.

Hann fór so suður aftur til Sands og var har til apríl 1943. Tá hann er staddur í Havn, lýsir sorinkrivarin eitt starv leyst sum vikarur, tí Absalon Jacobsen, ættaður í Norðragøtu, sum arbeiddi hjá dómáranum alt sítt lív, hevði fingið tuberkular. Har var Demmus eitt hálv ár. Tá fór hann yvir um vegin at arbeiða hjá politimeistarán, sum tá var Niels Vesterby. Har var Demmus til 1945.

Í august hetta ár fór hann við ferðamannaskipinum Árhús til Keypmannahavn at lesa lögfrøði.

Hann var tá forlovaður við Helenu, og hon kom niður árið eftir á húsarhaldsskúla.

At koma til Danmarkar í 1945 var sum at koma til eitt heilt fremmant land. Tað hevði jú einki samband verið millum londini í fimm ár, og hesa tíðina høvdu tað jú verið sera ymiskar umstøður í Føroyum og Danmark.

Demmus var sera virkin lesandi og vildi kunna seg sum best um danska samfelagið. Øll lesandi vóru boðin á fundi í studentafeløgnum hjá teimum politisku flokkum. Demmus tók av øllum hesum innbjóðingum. Møguleiki var fyri at gerast limur, og hann lamaði seg eisini inn í øll hesi feløg.

Hesin limaskapur vardi tó ikki longri enn til limagjaldið varð kravt. Men hann fekk á henda hátt gott innlit í donsku politisku skipanina, og hvat teir ymsu flokkarnir stóðu fyri.